

VANTAA

Varhaiskasvatussuunnitelma Leinelän toimintayksikkö

Opetuslautakunta 25.11.2013

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Satu Leinelän synnystä	1
1.2	Kuvaus Leinelästä, ympäristöstä	2
2	Varhaiskasvatussuunnitelman lähtökohdat	3
2.1	Varhaiskasvatuksen arvot Leinelässä	3
2.1.1	Innovatiivisuus	3
2.1.2	Kestävä kehitys	3
2.1.3	Yhteisöllisyys.....	3
2.2	Lapsikäsitte	4
2.3	Kasvattaja Leinelässä	4
2.4	Leinelän toiminta-ajatus	5
3	Kasvatuskumppanuus Leinelässä	6
3.1.1	Vanhempainillat ja muu yhteistyö	6
3.1.2	Varhaiskasvatuskeskustelut	7
3.1.3	Vanhempaintoimikunta	7
4	Leinelän henki.....	7
4.1	Painotukset.....	8
4.2	Vastuukasvattaja ja pienryhmätoiminta	8
4.3	Ympäristökasvatus ja kestävä kehitys	8
4.4	Oppimisympäristö ja lapsen hyvä päivä	9
5	Työ lasten parissa	11
5.1	Lapsille ominaiset tavat toimia ja oppia.....	11
5.2	Kieli ja vuorovaikutus	15
5.3	Varhaiskasvatuksen sisällöt ja niiden jatkumo perusopetukseen	16
5.4	Tieto- ja viestintätekniikan hyödyntäminen	17
5.5	Esiopetus Leinelässä.....	18
5.6	Kehittävä työote ja arviointi	19
6	Moninaisuus Leinelän varhaiskasvatuksessa	20
6.1	Kasvun ja oppimisen tuki	20
6.2	Kieli- ja kulttuuritietoinen varhaiskasvatus.....	21
7	Hyvinvointityö ja oppilashuolto	22
7.1	Hyvinvointityö	22
7.2	Esiopetuksen oppilashuolto	23
7.3	Kiusaamisen ehkäisy-suunnitelma	23
8	Kumppanuudet ja yhteistyöverkostot	24
8.1	Varhaiskasvatuksen ja lastenneuvolan yhteistyö.....	24
8.2	Esiopetuksesta kouluun	25
8.3	Muut lasten kehitystä, kasvatusta, opetusta ja vanhemmuutta tukevat kumppanit	25

1 Johdanto

1.1 Satu Leinelän synnystä

Olipa kerran kaukaisessa kaupungissa puu. Siinä puussa asui pieni henki ja sitä kutsuttiin Leinelän hengeksi. Henki oli yksinäinen henki, sillä puun ympärillä ei ollut muita puita, kallioita vain. Puussa oli kuitenkin kahdeksan lehteä ja eräänä päivänä lehdistä pienimmälle muutti asumaan pieni pomo. Pieni pomo oli tarmokas ja hän ystävystyi hengen kanssa ja pian pieni pomo oli kutsunut lisää uusia asukkaita hengen puun lehdille. Alimpien oksien lehdille kotiutuivat pikkiriikkiset Naavanuppuiset, Kaarnapuuhiiset sekä säkenöivät Auringonkehrät ja Usvasäteet. Ylimpien oksien asukkaiksi tulivat salaperäiset Suoseikkailijat sekä touhukkaat Vesakkovillikot ja Sammalkiitäjät.

Nyt Leinelän henki ei ole enää ollut yksinäinen. Hän nauttii olostaan puussa uusien ystävien kanssa. Ja voit vain kuvitella millaisiin seikkailuihin Leinelän henki ystävineen pääseekään...

1.2 Kuvaus Leinelästä, ympäristöstä

Leinelän päiväkoti on avattu tammikuussa 2011. Päiväkoti sijaitsee Leinelän uudella asuinalueella, joka rakentuu päiväkodin ympärille. Valmistuttuaan Leinelässä asuu 2600 asukasta. Asuinalue on moderni, kestävän kehityksen periaatteiden mukaan rakennettu alue Koivukylän ja Ilolan välissä. Alue rakentuu tiiviiksi, mutta sinne on suunniteltu puistoja ja metsääkin löytyy ympäriltä. Alueen suunnitteluun on otettu mukaan useita taiteilijoita, jotka ovat suunnitelleet taidetta Leinelän ympäristöön. Leinelästä löytyy jatkossa taidepolku, jota kulkemalla voi nähdä ja kokea erilaisia taide-elämyksiä. Päiväkodin pihasta löytyy kuvataiteilija Anni Laakson taideteos Puunhaltijankolo.

Leinelään avataan oikorata-asema v. 2014, jolloin liikenneyhteydet paranevat. Koivukylän keskustasta on kuitenkin vain 10 minuutin kävelymatka päiväkotimme ja usea bussi kulkee myös päiväkodin vierestä. Päiväkodissa on seitsemän lapsiryhmää, 140 lasta ja perhettä. Kasvatushenkilökuntaa on 21, 10 lastentarhanopettajaa ja 11 lastenhoitajaa. Lisäksi meillä on keittiö- ja laitoshuoltohenkilökuntaa yhteensä 3. Kiinteistöstä huolehtii huoltomies. Lisäksi päiväkodissa voi olla erityisavustajia, alan opiskelijoita ja työharjoittelijoita. Toimimme pienissä ryhmissä, joissa lapsi tulee kuulluksi joka hetki ja oppii vähitellen toimimaan toisten lasten kanssa. Lapsen aloittaessa pidämme tärkeänä vastuukasvattaja-toimintaa, missä lapsi saa ensin luoda kiintymyssuhteen yhteen aikuiseen ja sitä kautta tutustua päiväkotimaailmaan turvallisemmin. Yritämme myös pienentää omaa hiilijalanjälkeämme. Toiminnassamme otamme huomioon kestävän kehityksen periaatteet ja opetamme ekologisuutta yhdessä pienin askelin.

Meitä lähellä olevia päiväkoteja ovat Piilipuu, Seljapolku, Ulrika, Rekolanmäki ja Hansin vuoropäiväkoti. Leinelän alueen lähikouluja ovat Rekolanmäen koulu, Kytöpuiston koulu, Ilolan koulu ja Hiekkaharjun koulu. Koivukylästä löytyy sosiaali- ja terveystalot sekä Rekolasta lähin seurakunta.

Miten tämä varhaiskasvatussuunnitelma on syntynyt?

Varhaiskasvatussuunnitelman tekeminen on yhteinen prosessi, johon jokainen työntekijä on osallistunut. Jatkossa Leinelän varhaiskasvatussuunnitelma (vasu) on perehdytysasiakirja uusille työntekijöille ja opiskelijoille, sekä toiminnan kuvaus vanhemmille ja vierailijoille.

Vasumme perustuu valtakunnallisiin asiakirjoihin; Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet sekä Vantaan asiakirjoihin; Vantaan varhaiskasvatussuunnitelma, Vantaan esiopetuksen ja valmistavan opetuksen opetussuunnitelma ja Kasvun ja oppimisen tuen linjaukset varhaiskasvatuksessa.

Vasumme on vaikuttanut eri työntekijöiden moninainen koulutustausta, työhistoria ja kokemus varhaiskasvatuksesta. Lisäksi siinä näkyy aika, jota elämme, hoidossa olevat lapset ja heidän perheensä.

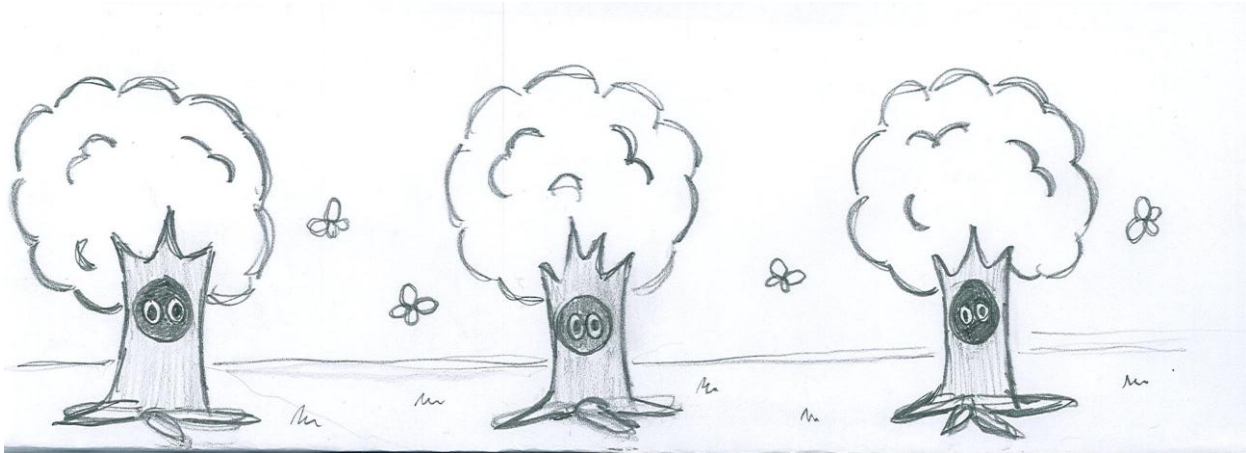
Miksi?

On tärkeää, että kasvattajayhteisö katsoo ja kulkee samaan suuntaan, jossa lapset ovat pääroolissa perheidensä kanssa. Siihen tarvitaan yhteistä keskustelua ja sopimuksia, jotka olemme nyt kirjanneet vasuumme. Vasu on muuttuva työkalu, joka antaa raamit toiminnallemme. Vasu kulkee mukana arjessa ja muuntuu muuttuvassa maailmassa. Se antaa turvaa ja laatua toiminnallemme.

2 Varhaiskasvatussuunnitelman lähtökohdat

2.1 Varhaiskasvatuksen arvot Leinelässä

Leinelän arvot pohjautuvat Vantaan kaupungin Varhaiskasvatuksen yhteisiin arvoihin. Olemme yhdessä avanneet, mitä ne meillä Leinelässä tarkoittavat. Olemme kysyneet myös vanhemmilta ja lapsilta, mikä heidän mielestään on tärkeintä lapsen päiväkotipäivässä.

INNOVATIIVISUUS

KESTÄVÄ KEHITYS

YHTEISÖLLISYYS

2.1.1 Innovatiivisuus

- Meillä on kykyä ja rohkeutta luoda uutta ja muuttaa toimintaamme lasten ja yhteiskunnan tarpeita vastaavaksi
- Leinelässä on kannustava, kiireetön ja arvostava ilmapiiri, joka näkyy tavassamme olla ihmisten kanssa vuorovaikutuksessa
- Saamme onnistua ja erehtyä oppien siitä

2.1.2 Kestävä kehitys

- Leinelässä luomme päiväkodin yhteistä kulttuuriperinnettä
- Lapsella on kokonainen hyvä päivä
- Hiilijalanjälkemme pienenee pienin arjen teoin
- Lapsen ja kasvattajien yhteinen elämysmatka luontoon ja ympäristöön, luontosuhteen kiinnostuksen herättäminen

2.1.3 Yhteisöllisyys

- Yhteisömme jäsenet näkevät koko yhteisön tarpeet, yhteisössä on voimaa
- Autamme, kannustamme, kuuntelemme, kiitämme, kehitämme toisiamme huumoria unohtamatta. Yksi kaikkien ja kaikki yhden puolesta, ketään ei jätetä yksin.
- Vanhemmat ovat osallisia päiväkodin arjessa oman lapsensa kautta ja he voivat kehittää toimintaamme esim. vanhempaintoimikunnan kautta.

2.2 Lapsikäsitys

Leinelässä lapsi on arvokas, ainutlaatuinen ja aito. Lapsella on oikeus kokea ja näyttää koko tunteiden kirjo; ilot, surut, harmitukset, riemut. Lapsi on kokeileva, toiminnallinen, kekseliäs, yrittävä, erehtyvä ja luova. Lapsella on oikeus osallistua ja vaikuttaa arjen toimintaan. Huomioimme toiminnassamme myös eri maista ja kulttuureista tulevat lapset.

yhdessä muiden kanssa

leikkien

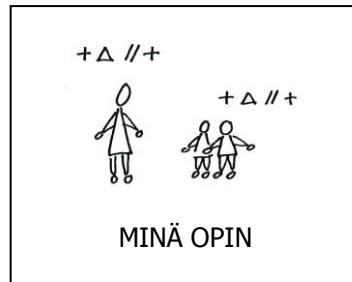
tutkimalla

taiteilemalla

liikkumalla

kun voin hyvin
(ravinto, uni, virikkeet)

kyselemällä
tunteiden kautta
kun saan palautetta

elämysten kautta

mallista (aikuisilta, lapsilta)

itse tekemällä
matkien, kokeillen

omalla tavallani ja omassa tahdissani

kun epäonnistun, yritän uudelleen ja onnistun

kaikilla aisteilla; näkemällä, tuntemalla, kuulemalla, haistamalla, maistamalla

kun minuun luotetaan, kun minua rakastetaan

2.3 Kasvattaja Leinelässä

Meillä Leinelässä jokainen kasvattaja on erilainen, oma yksilöllinen persoona. Leinelään tullessamme olemme sitoutuneet olemaan empaattisia, sosiaalisia ja herkkiä reagoimaan erilaisten lasten viesteihin.

hymyilee

leikkii

on taitava monessa asiassa

näkee jokaisen lapsen joka päivä

ohjaa, opettaa

ottaa syliin

kuuntelee, kuulee

auttaa lasta tunnistamaan tunteitaan

kasvattaa

kiittää

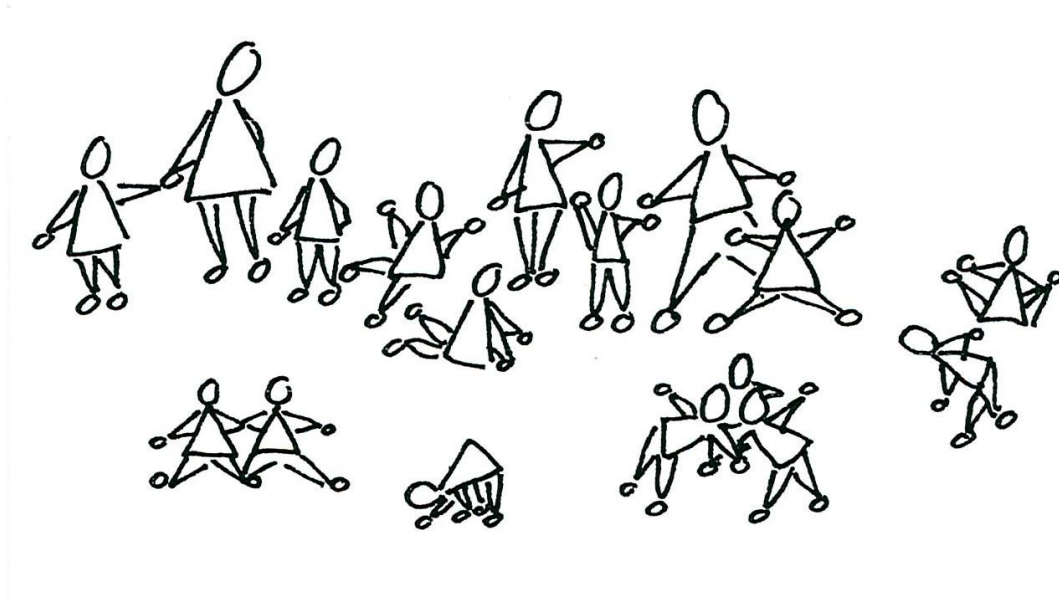
hassuttelee

on lapsen tasolla, läsnä

auttaa, hoivaa, hoitaa

luo turvalliset rajat, myös kieltää ja estää tarvittaessa

2.4 Leinelän toiminta-ajatus

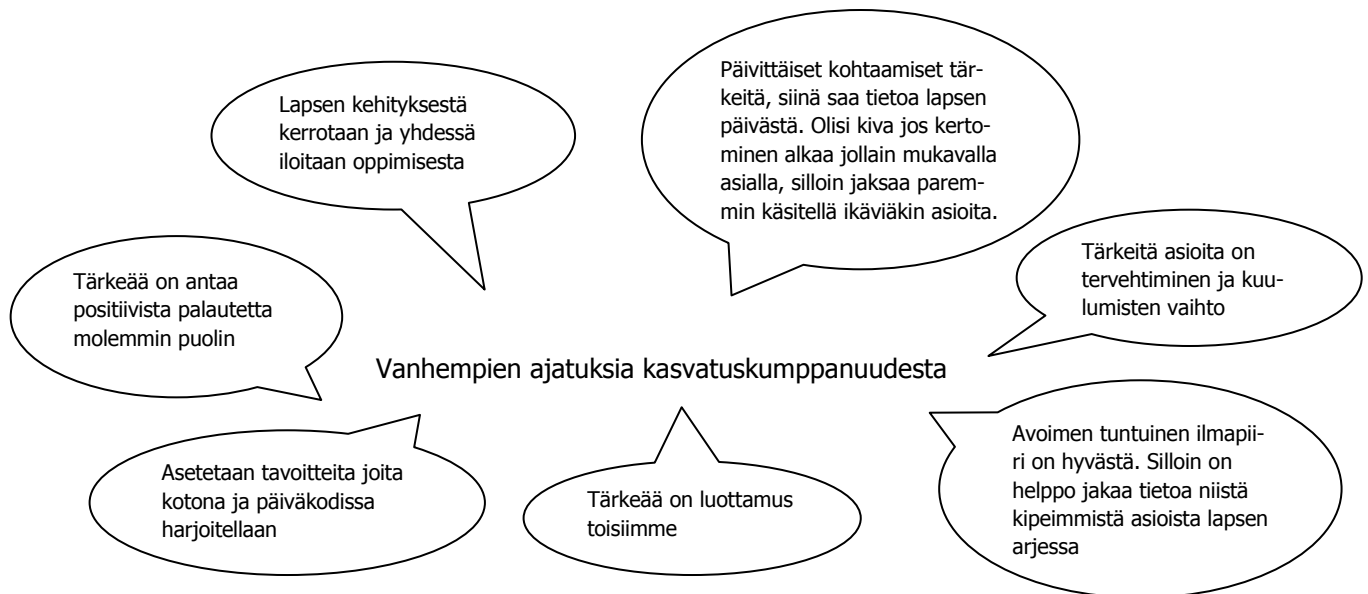

LAPSI SAA KASVAA JA OPPIA LEIKIN MAAILMASSA,

ERILAISISSA PIENRYHMISSÄ, TURVALLISESTI.

LASTA YMPÄRÖI SALLIVA, KUUNTELEVA, KANNUSTAVA LÄSNÄ-
OLON KULTTUURI.

3 Kasvatuskumppanuus Leinelässä

Kasvatuskumppanuus on työmme juuret

Kasvatuskumppanuus tarkoittaa yhteistyötä vanhempien ja henkilökunnan välillä. Vanhemmat ovat osallisia päiväkodin toiminnassa oman lapsensa kautta. Aloitus ja ensikohtaaminen ovat arvokkaita hetkiä. Vastaanotamme perheen ystävällisesti ja pidämme aloituskeskustelun mielellään jo ennen lapsen päivähoiton alkua. Näin saamme arvokasta tietoa vanhemmilta heidän lapsestaan. Vanhemmat ovat tervetulleita tutustumaan lapsen päivään yhdessä lapsen kanssa noin viikon ajan ennen hoidon alkua sovittuina hetkinä. Silloin vanhempi voi auttaa lastaan tutustumaan uuteen ympäristöön ja näkee itsekkin miten me toimimme. Vanhempi saa joka päivä tietoa lapsensa päivästä tullessaan hakemaan lasta. Jotain erityistä päivän touhuista on kirjattu jokaisesta lapsesta ryhmän päivälistaan, joten kasvattaja pystyy kertomaan kuulumiset, vaikka ei olisi lapsen kanssa toiminutkaan. Päivittäiset kohtaamiset ovat päiväkodin rikkaus. Silloin voi aina kysyä ja antaa palautetta, ihmetellä elämää yhdessä. Vanhempi on tervetullut istahtamaan mukaan toimintaamme milloin vain.

Jokainen lapsiryhmä sopii syksyisin vanhempien kanssa, miten ryhmän toiminnasta tiedotetaan. Lapsiryhmän ilmoitustaululla voidaan kertoa päivän, viikon tai kuukauden tulevasta ohjelmasta ja menneestä toiminnasta. Lisäksi jokaisesta lapsiryhmästä lähtee sähköpostilla kotiin tiedote noin kerran kuukaudessa.

3.1.1 Vanhempainillat ja muu yhteistyö

Syksyisin pidämme vanhempainillat, joissa vanhempien kanssa keskustellen ja toimien käymme läpi päiväkodin ja lapsiryhmän toimintaa ja suunnittelemme yhdessä tulevaa kautta. Ryhmien on mahdollista järjestää yhteinen aamupala tai iltapäiväkahvit, joissa voimme keskustella ja suunnitella tulevaa ja arvioida mennyttä yhdessä. Vuoden aikana on yhteisiä juhlia ja tapahtumia, joissa lapset, vanhemmat ja henkilökunta pitävät yhdessä hauskaa. Nämä tapahtumat ovat perheiden mielestä kaikkein suosituimpia.

3.1.2 Varhaiskasvatuskeskustelut

Yksi tärkeimmistä yhteistyömuodoista on vuosittain käytävä lapsen varhaiskasvatuskeskustelu. Siinä vanhemmat ja kasvattaja pohtivat yhdessä lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista, lapsen vahvuuksia ja sen hetkisiä haasteita. Lapsi voi olla myös mukana keskustelussa ainakin osan aikaa. Keskustelu kirjataan ylös ja se on lapsen varhaiskasvatussuunnitelma (Lapsen Vasu). Vanhemmat kertovat lapsestaan arvokasta tietoa miten he näkevät lapsensa ja miten toimivat lapsensa kanssa kotona. Me voimme kertoa miten lapsi toimii ryhmässä yksilönä ja ryhmän jäsenenä.

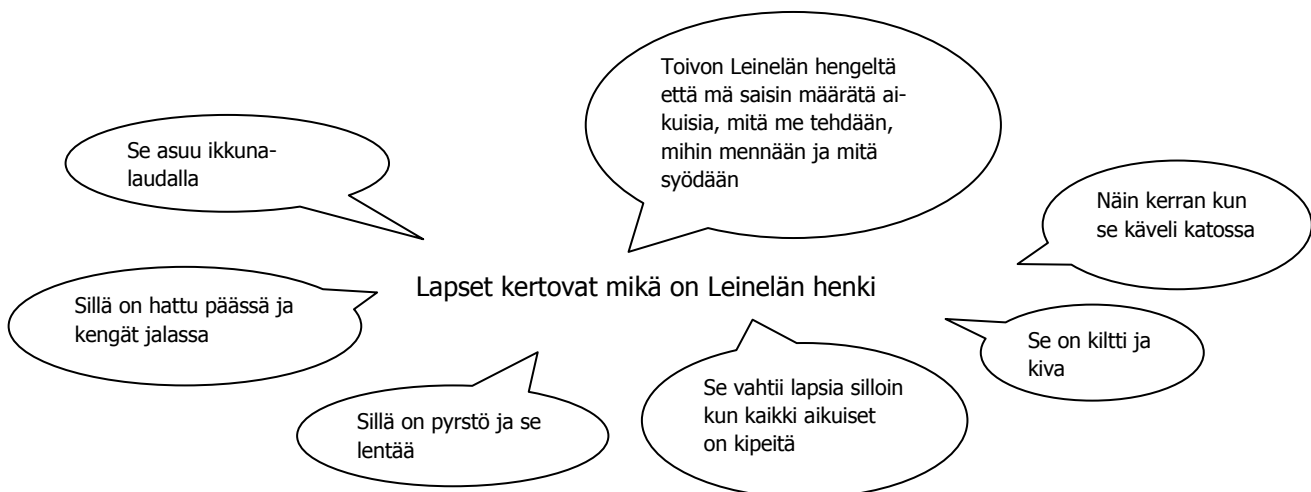
3.1.3 Vanhempaintoimikunta

Päiväkodissa voi toimia myös vanhempaintoimikunta, mikäli vanhemmista löytyy innostuneita toimijoita. Päiväkodin johtaja ja henkilöstön edustaja toimivat mukana mutta vanhemmat ovat toimikunnan päättävät jäsenet. Vanhempaintoimikunta voi parhaimmillaan olla vanhempien vaikutuskanava toimintamme kehittämisessä. On tärkeää saada monin tavoin tietoa vanhempien ajatuksista ja toiveista.

Kädessäsi oleva Leinelän Varhaiskasvatussuunnitelma kertoo pedagogiikastamme, miten hoidamme, kasvatamme ja opetamme lapsia. Toivomme, että tämä "Vasu" kuuluu vanhempien käsissä ja yhdessä puhumme lapsen vuosittaisissa varhaiskasvatuskeskusteluissa mitä tämän kirjan asiat merkitsevät vanhemmalle ja hänen lapselleen.

Kasvatuskumppanuus rakentuu pikkuhiljaa, kun tutustumme. Jokainen kohtaaminen on tärkeä. Kertoessamme päivän tapahtumista, niin iloista kuin suruista, luottamus rakentuu.

4 Leinelän henki

Leinelän henki muodostuu ihmisistä, kohtaamisesta ja vuorovaikutuksesta. Se tarkoittaa, että Leinelässä puhumme kauniisti toisillemme, kuulemme mitä toinen sanoo ja olemme läsnä lasten kanssa toimiessa. Autamme toisiamme ja osaamme myös pyytää apua. Emme luule emmekä tulkitse, vaan kysymme suoraan mitä tarkoittit tai ymmärsinkö oikein. Leinelässä panostamme aitoon, avoimeen ja vastuulliseen vuorovaikutukseen. Kaikki mitä olemme kirjanneet varhaiskasvatussuunnitelmaamme, kertoo Leinelän hengestä.

4.1 Painotukset

Tarjoamme monipuolista toimintaa lapsille.

Vantaan varhaiskasvatus valitsee painotusalueita, joihin mekin vuosittain keskitymme. Painotusalueina on ollut liikunta, kieli, luontokasvatus ja leikki. Olemme kouluttautuneet ja kehittäneet erityisesti näitä alueita kahden vuoden projekteissa.

4.2 Vastuukasvattaja ja pienryhmätoiminta

Leinelän arjessa toimimme lasten kanssa pienryhmissä. Pienryhmätoiminta takaa lapsen kehitystä ja kasvua tukevan ikätasoisien toiminnan. Kaikki lapsiryhmän kasvattajat hoitavat ja tietävät jokaisesta lapsesta riittävästi, mutta vastuukasvattaja tuntee lapsen syvemmin.

Pienessä ryhmässä kasvattaja voi havainnoida, tukea ja rohkaista jokaista lasta yksilöllisesti antaen aikaa ja huomiota jokaiselle. Pyrimme siihen, että vastuukasvattaja säilyisi lapsella samana mahdollisimman pitkään. Näin myös vanhemmat voivat keskustella luottamuksellisesti saman aikuisen kanssa esimerkiksi lapsen varhaiskasvatuskeskusteluissa vuosittain.

Aloituvaiheen jälkeen, kun kasvattaja jo tuntee lapsen persoonan ja tarpeet, voidaan pienryhmiä muodostaa myös esimerkiksi taitotason tai ikätason mukaan. Mitä vanhemmaksi lapsi kasvaa, sitä tärkeämpää lapsen on oppia toimimaan eri ihmisten kanssa ja erilaisissa ryhmissä. Kasvattajat voivat vaihdella kiinteissä lapsiryhmissä tai lapsi voi liikkua erilaisissa pienryhmissä. Tärkeintä on, että ryhmä on kuitenkin riittävän pieni. Lapsi tulee näkyväksi, kuulluksi ja nähdyksi joka päivä.

4.3 Ympäristökasvatus ja kestävä kehitys

Haluamme pienentää hiilijalanjälkeämme!

Toimimme kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti toteuttaen niitä arjen pienillä teoilla. Jätteiden lajittelua, veden ja energian säästämistä sekä biojätteen vähentämistä opettelemme yhdessä lasten kanssa. Luonto- ja ympäristösuhteen syntyminen ja vahvistaminen lapselle on huomioitu pedagogisessa toiminnassamme. Ensimmäinen kosketuspinta luontoon ja ympäristöön lähtee jo ryhmien nimistä joita ovat: Us-vasäteet, Auringonkehrät, Naavanuppuset, Kaarnapuuhiset, Sammalkiitäjät, Vesakkovillikot ja Suoseikkailijat.

Jätteiden lajitteluun on omat keräyspisteensä; energiajäte, biojäte, paperi, pahvi, sekajäte, lasi sekä metalli kierrätetään asianmukaisesti. Energia-, seka- ja paperijätteelle on jokaisessa ryhmässä omat kierrätyslaatikot. Erityistä huomiota kiinnitämme seka- ja biojätteen vähentämiseen. Ruokaa annostellaan sopivasti ja ruokahuoltoon tehtävät ruokatilaukset pidetään ajan tasalla. Vanhemmat ilmoittavat lasten poissaolot työntekijöille jonka perusteella osaamme tilata ruokaa oikean määrän. Perusperiaatteenamme on, että syntymätön jäte on paras jäte. Käytämme toiminnassamme runsaasti kierrätys- ja lahjoitusmateriaaleja sekä hyödynnämme luonnosta saatavaa materiaalia mm. askarteluissa. Kertakäyttöastioita käytämme mahdollisim-

man vähän ja ulkokengille ei ole käytössä suojapusseja vaan kengät jätetään eteiseen. Lasten pyykkipusseina on käytössä vanhempien kotoaan tuomat pestävät kangaspussit.

Pienen askelin!

Luontosuhteen syntymistä tuetaan esimerkiksi retkillä ja yhteisillä talon teemoilla kuten ”Metsä salaperäinen”. Tutkimme ja eläydymme luontoon satujen, tarinoiden, laulujen ja yhteisten projektien kautta (roska päivässä-keräys, pihatalkoot). Satuolennot Puunhaltija, Metsänhenki sekä Kaatiskunkku ovat vieneet Leinelän lapsia jo useasti luonnon sekä ympäristön huolehtimisen maailmaan. Satuolennot elävät päiväkodin arjessa ja näyttäytyvät lapsille esimerkiksi yhteisillä laulu- ja teatterihetkillä.

Leinelässä toimii nimetty ekotukihenkilö, joka perehdyttää uudet työntekijät ja tuo työyhteisölle koulutuksien kautta uusinta tietoa kierrätyksestä ja kestävästä kehityksestä.

Syntymätön jäte on paras jäte!

4.4 Oppimisympäristö ja lapsen hyvä päivä

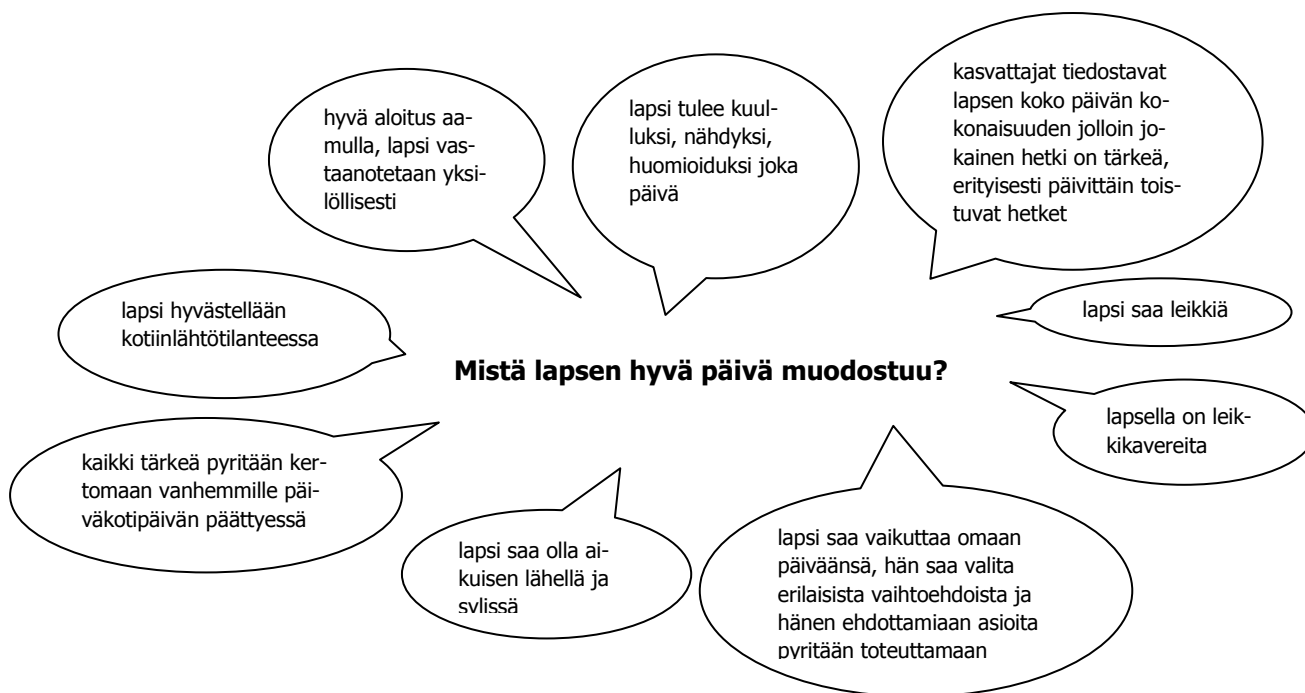
Rakennamme oppimisympäristöämme koko ajan yhdessä lasten kanssa. Ympäristö muokkaantuu jatkuvasti lasten tarpeiden mukaan. Se mahdollistaa lapsen kehityksen, kasvamisen ja oppimisen erilaisilla tavoilla.

Oppimisympäristöön kuuluu fyysinen, psyykinen ja pedagoginen ympäristö. Kasvattajien tehtävä on kehittää ja arvioida yhdessä lasten ja vanhempien kanssa Leinelän oppimisympäristöä.

Fyysiseen oppimisympäristöön kuuluu esimerkiksi se, että pidämme huolta tiloista, tavaroista, siisteydestä, tavaroilla on oma paikkansa, mietimme mitä hankimme päiväkotiin kestävästi kehityksen näkökulmasta, mitä on päiväkodissa esillä ja miten teemme lasten kanssa yhdessä tiloista viihtyisät ja toimivat.

Psyykkiseen oppimisympäristöön kuuluu esimerkiksi miten puhumme, kuulemme toisiamme, toimimme pienryhmissä ja miten yhteisömme yhteisöllisyys on voimavaramme.

Pedagogista oppimisympäristöä kehitämme sopimalla yhteisiä teemoja vuosittain, millaisia asioita käsittelemme lasten kanssa ja millaiset välineet tukevat tätä toimintaa.

LAPSEN HYVÄ PÄIVÄ

6.00 Päiväkotiaukea

Avaamme tarvittaessa klo 6 mutta ennen klo 6.30 olevat hoitotarpeet sovitaan aina erikseen perheiden kanssa.

Ennen kello seitsemää jokainen perhe otetaan vastaan Usvasäteiden ja Auringonkehrien lapsiryhmässä. Aamuisin tunnelma pyritään luomaan rauhalliseksi, päivän touhut alkavat leppoisasti, joten vanhempien on hyvä lähteä omiin päivän töihinsä.

7.00 Kaikki lapsiryhmät avaavat ovensa

7.45–8.30 Aamupala

Alle 3-vuotiaiden ryhmät syövät omissa lapsiryhmissään turvallisesti, yli 3-vuotiaat ruokasalissa. Ruokailemme pienryhmissä.

Aamupäivän toiminta

Aamupalan jälkeen lapset jakaantuvat erilaisiin pienryhmiin esimerkiksi iän tai taitojen perusteella. Osa pienryhmistä voi lähteä heti ulos, näin kaikille tulee enemmän tilaa toimia niin sisällä kuin ulkona.

Aamupäivisin toteutetaan erilaisia lasten ja kasvattajien suunnittelempia teemoja leikkien, liikkuen, tutkien, musiikin avulla, taiteellisten kokemusten kautta, retkeillen, keskustellen. Leinelässä on paljon erilaisia pienryhmätiloja, esimerkiksi hiekka-vesileikkihuone, veisto-askarteluhuone, palikkarakenteluhuone, soitinhuone ja jokaisella ryhmällä on viikoittain mahdollisuus jumpata isossa salissamme. Jokaisena päivänä lapsella on mahdollisuus leikkiin.

Lapsiryhmät voivat ulkoilla säästä riippumatta, joten sään mukainen vaatetus on tarpeen.

10.45–12 Lounas

Lounas toimitetaan Kytöpuiston koululta. Päiväkodin ruokapalveluvastaava huolehtii ruuan jakamisesta eri lapsiryhmiin ja ruokasaliruuan hyvästä esillä pitämisestä.

Lapset ruokailevat sovitusti joko omissa ryhmissään tai ruokasalissa. Lapsen kasvaessa hän opettelee mais-tamaan uusia makuja ja opettelee myös ottamaan ruokaa itse.

12.00 Lepohetki

Lapsella tulee olla joka päivä mahdollisuus omaan, rauhalliseen hetkeen. Tämä mahdollistuu lounaan jäl-keen, kun lapset rauhoittuvat kuuntelemaan satuja, musiikkia tai hiljaisuutta lepoa hetkelle. Päiväunien tai le-päämisen jälkeen lapset nousevat jatkamaan päivän touhuja.

13.45–14.30 Välipala

Välipala on tarjolla sovitusti joko lapsiryhmissä tai ruokasalissa.

Välipalan jälkeen lapset voivat leikkiä ja toimia erilaisissa pienryhmissä. Iltapäivällä siirrymme pääsääntöisesti ulos ja perheet hakevat lapset ulkoilusta kotiin.

18.00 Päiväkotiaukea sulkee ovensa

Kello 17 jälkeen tarvittava hoito on aina sovittava erikseen, jotta osaamme varata riittävän määrän kasvatta-jia.

Päivän aikana lapset opettelevat eri taitoja niin ryhmässä kuin itsekseenkin. Erityistä huomiota kiinnitetään käsien pesuun bakteerien ja viruksien leviämisen estämiseksi. Päiväkodissa käytetään myös tarvittaessa kä-sihuuhdetta.

Päiväkodissa lapset opettelevat koko ajan toimimaan ryhmässä; kuuntelemaan, odottamaan omaa vuoroa, kertomaan omista ajatuksistaan muille. Toisaalta he opettelevat myös tuntemaan ja hallitsemaan itseään. Vertaisryhmä, toiset lapset ovat tärkeä kasvun ja oppimisen tuki. Aikuiset ovat myös koko ajan läsnä tur-vaamassa lasten touhuja ja oppimista.

5 Työ lasten parissa

5.1 Lapsille ominaiset tavat toimia ja oppia

Leikkiminen

"Päiväkodissa saa leikkiä kavereiden kanssa, tää ei olis muuten päiväkotit." Poika 5 v

"Petshop-leikkiä on kivaa ja muumeilla leikkiminen. Leikkiminen ei ole kivaa, kun joku tulee häiritsemään. Kavereiden kanssa leikkiminen on kivaa, kun kukaan ei häiritse." Tyttö 6 v.

"Saa leikittyä ihan tarpeeksi. Ei saa kiusata, saa pelleillä, jos haluaa saa mennä palikkalaan, isoihin legoihin tai pikku-legoilla, kotileikkiin, saa leikkiä eläintarhaa ja autoilla, lääkäriä, saa pelata pelejä. Vesi ja hiekkaleikkiä ei ole kotona, täällä on." Pienryhmä

Lapsella on oikeus leikkiin ja leikissä toteuttaa mielikuvitustaan ja luovuuttaan. Lapsi leikkii yksin tai toisten kanssa. Toisten kanssa leikkiessään lapsi harjoittelee sosiaalisia taitoja (jakaminen, ristiriitatilanteiden selvittäminen, vuoron odottaminen, pettymysten sietäminen, toisen huomioiminen). Lapsi harjoittaa leikissä näkemiään ja kokemiaan arkielämän toimintamalleja ja saa kokea hurjia seikkailuja.

Kasvattaja luo lapsen leikille paikan ja tarjoaa välineitä, joka mahdollistaa halutun leikin toteutumisen ilman häiriötekijöitä ja antaa apua leikin etenemiseen tarvittaessa. Kasvattaja järjestää turvallisen ympäristön, jossa lapsi kokee olevansa tärkeä ja lapsen leikkiä arvostetaan. Mallia antamalla ja leikkimällä mukana kasvattaja rikastuttaa lasten leikkiä ja auttaa lasta leikkiin mukaan.

Seuraamalla ja havainnoimalla leikkiä kasvattaja saa tietoa esimerkiksi lasten kiinnostuksen kohteista ja leikkitaidoista. Kasvattajan tärkeä tehtävä on ennaltaehkäistä kiusaamista ja tukea kaverisuhteita.

Leinelässä arvostamme leikkiä ja annamme sille aikaa. Mahdollisuuksien mukaan rakennettu leikki voidaan säilyttää ja sitä voidaan jatkaa myöhemmin.

Käytössämme on monipuoliset tilat kuten pienryhmätoimintaan suunnitellut ryhmätilat sekä verstaas, jumppasali, vesi- ja hiekkaleikki ja palikkala. Leikeissä pihalla meitä ilahduttaa Puunhaltijan kolo. Lähiympäristössä virikkeitä luovat metsä ja leikkipuistot.

Liikkuminen

"Voi mennä saliin ja ulos juoksentelemaan. Aikuinen on keksinyt jonkun jumpan saliin, ne on hirvittävän kivoja." Poika 5v

"Liikkuminen on vähän niin kuin kiipeily, renkaissa keinuminen ja köysissä roikkuminen tai juokseminen." Tyttö 6 v.

"Ainakin esimerkiksi jumppaa salissa, se on sellaista kivaa ja semmosta. Jumpparataa, voi mennä retkelle aikuisen kanssa vaikka puistoon tai metsään tai kävellä koululle. Pihalla voi juosta tai liukua mäkeä." Poika, 6 v

Lapsella on oikeus liikkua hänelle ominaisella tavalla monipuolisesti ja joka päivä, sisällä ja ulkona. Lapsella on lupa kokeilla omia rajojaan ja harjaannuttaa taitojaan, oppia ja nauttia.

Kasvattaja suunnittelee ohjattuja liikunta-hetkiä, luo päiväkotiin ympäristön mikä innostaa lasta päivittäiseen liikkumiseen esimerkiksi tuoden liikkumaan houkuttelevia välineitä lasten saataville.

Kasvattaja havainnoi lasten tapoja liikkua, jotta voi tukea lasten motorista kehitystä ja asettaa heille sopivia haasteita. Havainnoimalla lapsia kasvattaja saa ideoita heitä kiinnostavaan toimintaan.

Kasvattajat keskusteleivat yhdessä yhteisistä säännöistä niin, että liikkuminen on turvallista ja innostavaa.

Kasvattaja kannustaa lasta liikkumaan monipuolisesti ikä ja taitotaso huomioiden.

Leinelässä lapsella on mahdollisuus liikkua joka päivä sekä sisällä että ulkona. Sisällä käytössä on liikuntasali, jonka lisäksi ryhmätilat, käytävät, ruokasali ja portaat houkuttelevat liikkumiseen. Päiväkodin piha sekä ympärillä olevat leikkipuistot, kävelytiet, luonto ja metsä antavat lisätilaa ja mahdollisuuksia.

Ohjatut liikuntahetket voivat sisältää yhteisleikkejä, lasten keksimiä liikuntaleikkejä, aikuisen ohjeen mukaan liikkumista, musiikki- tai satuliikuntaa. Tärkeintä on että kaikille tulee hiki, syke nousee ja on kivaa.

Ohjattujen liikuntahetkien lisäksi on tärkeää mahdollistaa lapselle arkiliikuntaa joka päivä monissa tilanteissa. Jokaiseen päivään kuuluu ulkoilua, missä vapaa juokseminen ja liikkuminen mahdollistuvat parhaiten. On tärkeää luoda sellainen oppimisympäristö, joka innostaa liikkumaan ja antaa luvan liikuntaan. Leinelässä on monipuolisia liikuntavälineitä kuten palloja, mo-
poja, ulkopyöriä, vatsalautoja ja lattiaan piirrettyjä merkkejä, joiden päällä hypitään.

Tarjoamme lapsille lisäksi eri yhteistyökumppaneiden kanssa tilaisuuksia tutustua eri välineisiin, liikuntamuotoihin ja liikuntapaikkoihin: esimerkiksi jalkapallokoulua yhdessä liikuntaseuran kanssa, retket luisteluradalle, urheilukentälle ja urheilutalolle.

Taiteellinen kokeminen ja ilmaiseminen

"Mä ainakin piirrän ja oon käynyt verstaassa tekemässä puutöitä, vaikka miekkoja ja laivoja ja maalaamassa siellä ison taulun ruokasaliin." Poika 5 v.

"Askarteleminen on kivaa tekemistä. Ollaan tehty ketulle kenkiä, maalattu ja askarreltu. Kädentaitoja on mun mielestä piirtäminen ja maalaus." Tyttö 6 v.

"Se on kivaa, voi piirrellä ja askarrella. Sormet sit liikkuu ku tekee saksille näin. Mä oon oppinut askartelemaan lennokin. Ja mä osaan piirtää sydämen. Tääl on saanu maalata ham-masharjalla ja töpsöttimellä. Joo mä tykkään musiikista. Voi leikkii ja laulaa laulun tahdissa omalla tavalla, voi tanssia vaikka valssia. Saadaan soittaa soittimilla ja rummuilla." Pienryhmä

Lapsella on mahdollisuus kokea kulttuurillisia ja musiikillisia elämyksiä päiväkodissa sekä mahdollisuuksien mukaan myös esimerkiksi kaupungin järjestämissä lasten tapahtumissa.

Lapsella on mahdollisuus myös hiljaisuuteen päiväkotipäivän aikana.

Kasvattajan tehtävänä on olla esimerkkinä ja heittäytyä innostuneena lapsen maailmaan. Hyödynnämme omia vahvuuksiamme ja jaamme hyviä ideoita toisillemme.

Päiväkotimme avarat ja monipuoliset tilat mahdollistavat jokaiselle pienryhmälle mukavan ja rauhallisen toimintapaikan. Käytämme paljon toiminnassamme luonnonmateriaaleja ja annamme lapselle myös mahdollisuuden vapaaseen askarteluun. Ideoita toimintaan poimimme lasten leikeistä ja kiinnostuksen kohteista. Jokaisella lapsella on mahdollisuus toimia kiireettömästi, omaan tahtiinsa. Leinelän ympäristöön rakentuu taidepolku, jossa on usean taiteilijan tekemiä taideteoksia. Leinelän esiopetusikäiset lapset toimivat taideteosten suojelijoina. Näin opimme pitämään huolta yhteisestä ympäristöstämme.

Tutkiminen

"Tutkiminen on sitä, että vaikka oma lelu on hukassa, pitää tutkia missä se on. Jos löytää roskan, sitä pitää tutkia. Salapoliisin työtä!" Tyttö 6v.

"Kun kävelee ja sitten löydän kiven ja heitän sen lampeen ja sit krokotiili huomaa sen ja sit siitä se vie sen tolle äidille ja sit se kuoriutuu ja siitä syntyy pieni, pieni krokotiili ja sitä voi sit tutkia." Tyttö 4v.

"Voi tutkia kiviä, maata ja voi löytää kaikenlaisia tutkimuksia vaikka kun laboratoriokokeessa voidaan löytää eläimiä joita ei silmillä nää." Poika 6v.

"Että menee retkelle ja siellä tutkitaan kaikenlaista: sieniä, maata, matoja, mehiläisiä, mehiläisen sukuja, hyttysiä ja kärpäsiä, kukkia, puita, lepakkoja. Kun tutkitaan niin kävellään ja retkeillään, tutkitaan ruohoa." Poika 4v.

Lapselle tutkiminen on tärkeä tapa toimia ja ajatella sekä jäsentää ympäristöään, jossa lapsi pääsee itse kokeilemaan, kokemaan kehollaan ja hankkimaan tietoa aisteillaan. Kiinnostuksen herääminen ympäröivää maailmaa kohtaan ja siitä syntyvät oivallukset ja kokemukset vahvistavat lapsessa oppimisen iloa ja intoa sekä antavat vastauksia, jotka vuorostaan synnyttävät lisäkysymyksiä. Lapsi on aktiivinen toimija omassa ympäristössään ja tutkii asioita yrityksen, erehdyksen ja oivalluksen kautta, yksin ja vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

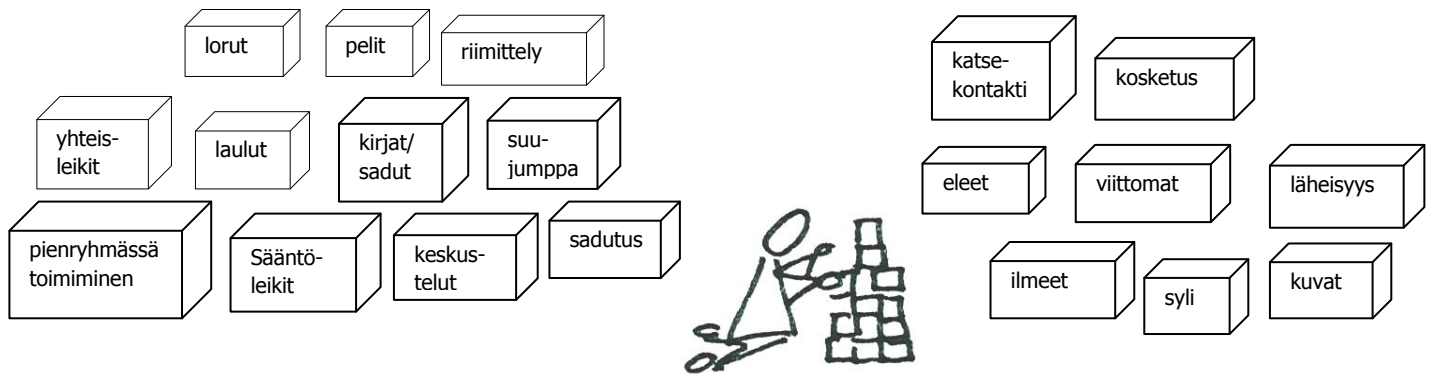

Kasvattaja aistii yhdessä lasten kanssa ja antaa lapselle aikaa pysähtyä tutkimaan ja ihmettelemään asioita itsekseen ja yhdessä toisten lasten kanssa, ohjaa ja kannustaa lasta erilaisissa kasvatuksen ja opetuksen tilanteissa kokeilemaan ja etsimään selityksiä. Kasvattajien tehtävänä on luoda tutkimiseen houkutteleva oppimisympäristö sekä ohjata ja kannustaa lasta tutkimaan, kokeilemaan ja etsimään selityksiä asioille. Kasvattaja hyödyntää toiminnassaan lapsen luontaista uteliaisuutta sekä arjen spontaaneja tilanteita, joista aiheet tutkimiseen usein nousevat. Kasvattajan tehtävänä on itsekkin innostua lapsen maailmasta yhä uudelleen.

Leinelän kannustava ja vuorovaikutteinen ympäristö tukee lapsen tutkivaa toimintaa ja rohkaisee lapsia itse tutkimaan ympäröivää maailmaa ja näin muodostamaan siitä omaa käsitystään. Lapsen ulottuvilla on tutkimiseen innostavia välineitä ja materiaalia kuten pihalla suojalaseja ja metsäretkille luppeja, jotka mahdollistavat kaikkien aistien ja koko kehon käytön, tutkimisen, kokeilemisen ja oivalluksen välineinä. Päiväkotimme yhtenä painotuksena on luontosuhteen kasvattaminen mikä näkyy esimerkiksi ryhmien toteuttamina metsäretkinä, vuodenaikojen seuraamisena ja luonnon muuttumisen seuraamisena vuodenaikojen mukaan. Lähiympäristö ja luonto ovat myös oleellinen osa tutkimista; Leinelässä luonnon läheisyys luo oivalliset puitteet tutkimiselle ja käytettävissä ja lasten ulottuvilla olevat välineet tuovat vaihtelua ja virikkeitä lapsen ympäristöön.

5.2 Kieli ja vuorovaikutus

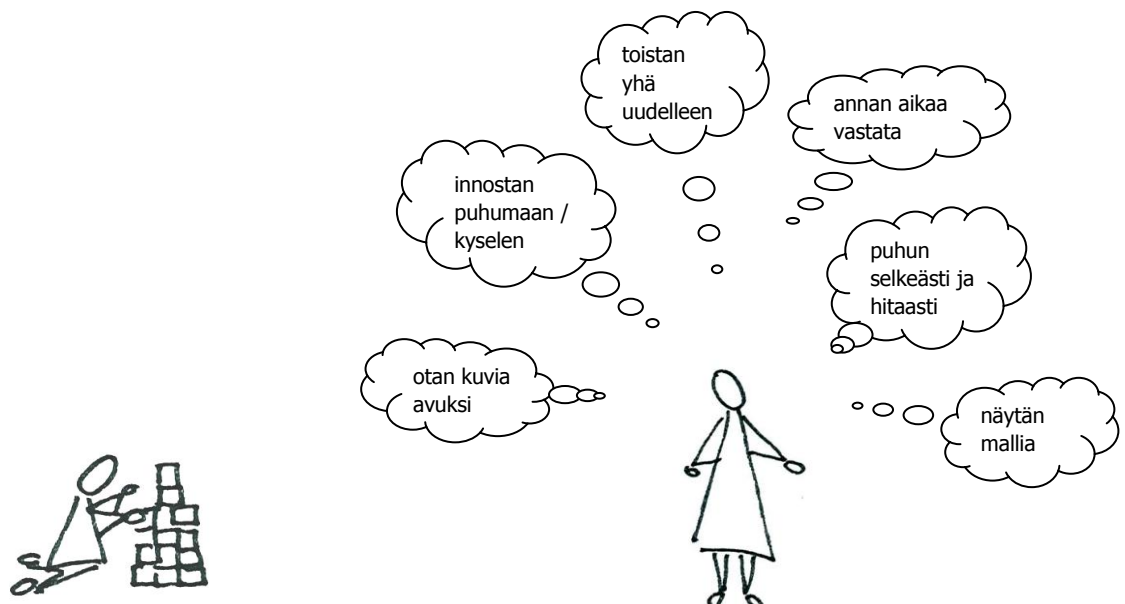
Aito ja lämmin vuorovaikutus on koko toimintamme perusta. Vuorovaikutus voi olla sanallista tai sanatonta. Monipuolisen toiminnan avulla rikastutamme ja tuemme lasten kielen oppimista ja autamme lasta oppimaan vuorovaikutustaitoja.

Leinelän kielenkehityksen ja vuorovaikutuksen kehittämisen palikat

Seuraamme ja havainnoimme lasten kielen kehitystä ja vuorovaikutustaitoja sekä muokkaamme toimintaamme lasten tarpeita vastaavaksi.

Työssämme apuna ovat esimerkiksi konsultoiva erityislastentarhanopettaja (kelto), kieli- ja kulttuurikoordinaattori (kieku) sekä neuvola ja puheterapeutti.

Lapsen tehtävä

Aikuisen tehtävä

5.3 Varhaiskasvatuksen sisällöt ja niiden jatkumo perusopetukseen

Jatkumo varhaiskasvatuksesta esiopetuksen kautta alkuopetukseen eli miten orientaatioiden kautta kuljemme esiopetuksen sisältöalueisiin ja kohti koulun oppiaineita. Varhaiskasvatuksen orientaatio on tapa hahmottaa maailmaa. Esiopetuksessa alamme puhua sisältöalueista ja koulussa siirrytään oppiaineiden maailmaan. Varhaiskasvatuksessa opimme läpäisyperiaatteella niin, että samaa asiaa voimme tutkia eri tavoin päivän eri aikoina; leikkimällä, lukemalla, keskustellen, liikkuen, laulaen, askarrellen. Esiopetusvuoden aikana lasten kanssa toimitaan vähän tavoitteellisemmin kohti koulumaailmaa mutta silloinkin tärkeää on leikkiminen, itse kokeminen ja monenlaiset tavat oppia ja hallita omaa itseään.

Seuraavassa kuvaamme varhaiskasvatuksen orientaatioita ja esiopetuksen sisältöalueita esimerkinomaisesti, miten teemme Leinelässä.

Matemaattinen orientaatio ja matematiikka esiopetuksessa:

Lapsi on kiinnostunut matemaattisista asioista ja me tutkimme maailmaa myös matematiikan näkökulmasta. Matematiikan avulla kiinnitämme huomiota arkipäivän matemaattisiin asioihin ja käsitteisiin sekä luomme kiinnostusta matematiikkaa kohtaan. Matematiikassa tutustumme lukumääriin ja numeroihin arvioimalla, laskemalla, pohtien, vertailemalla, luokittelemalla, havainnoimalla ja hahmottaen. Laskemme aamupäivästä kuinka monta lasta on tullut päiväkotiin ja luokittelemme laittamalla kävyt ja kivet omiin koreihinsa. Monet pelit, esimerkiksi palapelit, tukevat matemaattista ajattelua.

Esiopetuksessa opettelemme matematiikan käsitteistöä piirtäen, jäljentäen, rakentaen, pelaten, tutkien ja yhdessä leikkien. Esiopetuksessa paneudumme lukujonossa erityisesti 0-10 välille, tutustumme parittomiin ja parillisiin numeroihin, opettelemme käsitteiden enemmän ja vähemmän merkitystä ja geometrian perusteita tutustumalla muotoihin.

Uskonnollis-katsomuksellinen orientaatio sekä etiikka ja katsomus esiopetuksessa:

Uskontokasvatuksen tavoitteena on tutustua evankelis-luterilaisiin juhliin, antaa lapselle mahdollisuus hiljentyä ja saada pohtia aikuisen kanssa uskontoon liittyviä kysymyksiä. Elämänskatsomuskasvatus pitää sisällään hyvin samoja asioita kuin eettinen ja kulttuurinen katsomuskasvatus. Teemoja ovat esimerkiksi suvaitsevaisuuden ja oikeudenmukaisuuden opettelu, huolenpito sekä reiluuden pelisäännöt. Tämä tarkoittaa sosiaalisten taitojen harjoittelua, minäkuvan kehittymiseen ja vahvistamiseen liittyviä harjoitteita, hyviin tapoihin paneutumista, oikean ja väärän erottelun harjoittelua ja suomalaisten perinteiden omaksumista. Näitä asioita alamme harjoittaa jo ihan päiväkodin ensivuosista alkaen. Yhdessä toimiessa, kaverin kanssa leikkien ja riitoja selvittäessä opettelemme yhdessä olemisen taitoja.

Esiopetuksen etiikka ja katsomus sisältöalue pitää sisällään eettisen ja kulttuurisen katsomuskasvatuksen, joka kuuluu kaikille esiopetusikäisille lapsille.

Esiopetuksen etiikka ja katsomus -sisältöalue pitää sisällään myös joko uskontokasvatuksen, elämänskatsomuskasvatuksen tai muun opetuksen perheen valinnan mukaan. Muiden uskontokuntien kuin evankelis-luterilaisen uskonnon opetusta tai elämäntietokatsomuskasvatusta annetaan vain jos esiopetuksessa on vähintään neljä samaan uskontokuntaan kuuluvaa tai elämäntietokatsomuskasvatuksen valitsevaa lasta. Mikäli lapsi ei saa osallistua uskontokasvatukseen tai esiopetuksessa ei ole neljää saman valinnan tekevää lasta, lapselle järjestetään muuta toimintaa samanaikaisesti.

Esteettinen orientaatio sekä Taide ja kulttuuri esiopetuksessa:

Leinelän taide- ja kulttuurikasvatus on elämyksellistä, kokemuksellista, lapsesta lähtevää toimintaa. Tutustumme musiikin peruskäsitteistöön (nopea-hidas, korkea-matala, tauko), soittimiin, laulamme, tanssimme ja nautimme musiikin ilosta. Taidekasvatus pitää sisällään myös askartelemisen, maalaamisen, käsityöt ja muut kädentaidot. Tarjoamme lapselle myönteisiä kokemuksia ja mahdollisuuksia kokeilla ja tutustua eri materiaaleihin ja työtapoihin. Draama- ja leikkiharjoitukset lisäävät ryhmään kuuluvuuden tunnetta. Lapselle tarjotaan

mahdollisuus tutustua viestintävälineisiin. Leikin, tutkimisen, kokeilun ja elämysten kautta lapsi etsii ja oppii löytämään tietoa ympäröivistä ilmiöistä.

Esiopetuksen taide ja kulttuuri sisältöalueen tärkeitä tavoitteita ovat oman sekä muiden työn arvostaminen, itsensä ilmaiseminen, kulttuurisen identiteetin vahvistuminen ja ajattelun sekä ongelmanratkaisutaitojen kehittyminen.

Luonnontieteellinen orientaatio sekä ympäristö- ja luonnontieto esiopetuksessa:

Ympäristö ja luonto ovat Leinelässä läheisiä ja tärkeitä elementtejä. Painotamme kasvatuksessa ja opetuksessa luonnon ja ympäristön arvostamista ja ymmärtämistä. Lapsi oppii ekologisuuden periaatteita toimimalla luontoa ja ympäristöä säästämällä ja kunnioittaen. Luonnon ja lähiympäristön monipuolinen hyödyntäminen leikki- ja tutkimuspaikkana lisää myönteistä suhtautumista luontoa kohtaan. Leinelässä käymme säännöllisesti retkillä metsässä sekä lähiympäristössä, kuten puistoissa. Luontoon tutustumme ihmetellen eläimiä, niiden jälkiä sekä ääniä, tarkastellen vuodenaikojen vaihtelua ja luonnonmateriaaleilla leikkien ja askarrellen. Luonto tarjoaa rikkaan leikkiympäristön kantoineen, puineen ja kivineen. Päiväkodissa kiinnitämme arkisissa tilanteissa huomiota energian säästämiseen. Lasten kanssa opetellemme yhdessä sammuttamaan valot ja pesemään kädet vettä säästämällä.

Esiopetuksessa opetellemme kierrätyksen pelisääntöjä ja merkitystä, ruoan sopivan annostelun merkitystä, tavaroista ja leluista huolehtimista sekä luonnonvarojen säästämistä. Luonnon helmassa on helppo tutustua ja oppia eri aihealueiden käsitteisiin ja sisältöihin. Esimerkkinä matematiikan sisältöalueelta lapsi oppii lukumäärien havaitsemista, vertailua, mittaamista ja luokittelua luonnossa keppien, käpyjen, kivien ja muiden luonnonmateriaalien kanssa leikkien.

5.4 Tieto- ja viestintätekniikan hyödyntäminen

Leinelässä lapsilla on mahdollisuus tutustua ja kokeilla tietotekniikan käyttöä. Esiopetusikäisillä lapsilla on käytössään tietokone, joka on yhdistetty Vantaan opetusverkkoon. Muista ryhmistä löytyy tietokone Internet-yhteydellä, jota voi hyödyntää lasten kanssa työskennellessä. Internetistä voi lasten kanssa yhdessä hakea tietoa, oppimispelien, värityskuvia ja puhtaaksikirjoittaa lasten satuja. Lapsi voi tehdä tietokoneella ensin leikkikirjoitusta, joka pikku hiljaa muuttuu oikeaksi tekstiksi.

Joka kuukausi lähetämme kuukausikirjeen ryhmien toiminnasta perheille sähköisessä muodossa.

Lasten toimintaa havainnoimme ja dokumentoimme kirjoittamalla, piirtämällä, valokuvaamalla, nauhoittamalla ja videoimalla. Käytämme havainnoita ja dokumentteja lasten kehityksen tukemiseen, lasten mielenkiinnonkohteiden kartoittamiseen ja toiminnan suunnittelun pohjaksi.

Tietotekniikan avulla teemme päiväkodin varhaiskasvatusta näkyväksi muun muassa vanhemmille. Voimme käyttää esimerkiksi kuvia, videoita ja valmistaa ryhmän kanssa lehden toiminnasta. Vanhempainillassa vanhemmille näytetty video lasten päivästä on todellista informaatiota perheille. Videoimme päiväkodin juhlia ja tapahtumia, niitä on mukava katsoa lasten kanssa.

Leinelässä käytössämme on ajanmukainen laitteisto. Henkilökunnalla on käytössään tietokoneita. Lapsiryhmissä on myös tietokoneita osana oppimisympäristöä. Lisäksi meillä on käytössämme kannettava tietokone, digikameroita, videokamera, videotykki, väritulostin, mikrofoni äänentoistolaitteineen, sanelukone, TV ja DVD ja cd-soittimet.

Päiväkodissa on koulutettu tvt-tukihenkilö, jonka tehtävänä on jakaa tietoa koulutuksista, tukea ja kannustaa tietotekniikan käyttöön.

5.5 Esiopetus Leinelässä

Esiopetusta määrittelevät Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2010, Vantaan esiopetuksen opetussuunnitelma sekä Vantaan varhaiskasvatussuunnitelma. Leinelässä esiopetusta tarjotaan yhdessä - kolmessa lapsiryhmässä esiopetusikäisten lasten määrästä ja tarpeista riippuen. Esiopetusta toteutetaan pienryhmissä, mutta myös suuremmissa ryhmissä olemista harjoitellaan. Esiopetuksesta vastaavat esiopetuspätevyyden omaavat lastentarhanopettajat. Esiopetusta tarjotaan Leinelässä kaupungin määrittelemien esiopetusaikojen puitteissa päivittäin maksuttomasti klo 8.30–12.30. Lisäksi perheillä on mahdollisuus esiopetuksen lisäksi tarvittaessa täydentävään päivähoittoon.

Leinelän esiopetus on leikinomaista toimintaa ja koululaiseksi kasvamista. Esiopetuksessa harjoitellaan itseohjautuvuutta, ilmaisua ja itsenäisen työskentelyn taitoja, keskittymiskykyä, vuoron odottamista ja ryhmässä toimimisen yhteistyötaitoja. Esiopetuksen sisältöä säätelevät kaupungin muutamaksi vuodeksi kerrallaan asettamat painopistealueet (leikki, kieli- ja vuorovaikutus, liikunta) sekä Leinelän päiväkodin omat vuosittain vaihtuvat teemat (Metsä Salaperäinen, Satu Salaperäinen, Leikki Salaperäinen). Esiopetusmateriaalien käyttämisestä päätetään vuosittain. Halukkaille esiopetusikäisille lapsille järjestetään vuosittain yöeskari. Keväällä esiopetuksen päättää kevätjuhla, jossa esiopetusikäiset kukitetaan ja heille jaetaan todistukset esiopetukseen osallistumisesta.

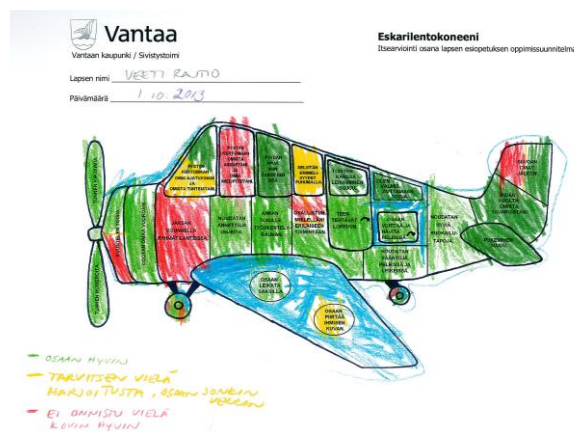
Esiopetuksen tavoitteista ja toimintatavoista sovitaan yhdessä vanhempien kanssa lapsen esiopetussuunnitelma-keskusteluissa (LEOPS) syksyllä ja keväällä. Lapsi arvioi omia taitojaan ja asettaa itselleen tavoitteita lapsen itsearviointi-lomakkeella (lentokone – malli).

Lapsen oppimista ja kehittymistä havainnoidaan ja tavoitteita sekä toimintaa muokataan lapsen kehitystä tukevasti. Kasvun ja oppimisen tukea tarvitsevat lapset, yleisen tuen ollessa riittämätöntä, ohjataan yhteistyössä vanhempien kanssa tehostetun tai erityisen tuen piiriin. Kerromme tästä lisää kohdassa ”kasvun ja oppimisen tuki Leinelässä”.

Esiopetuksen oppilashuolto (OHR) on lakisääteistä toimintaa. Sen toiminnasta kerromme suunnitelmamme kohdassa ”Hyvinvointityö ja oppilashuolto”. Yhteistyöstä koulun kanssa kerromme enemmän kohdassa ”Kumppanuudet ja yhteistyöverkosto, Esiopetuksesta kouluun”. Sisältöalueista kerromme kohdassa ”Varhaiskasvatuksen orientaatioista esiopetuksen sisältöalueisiin”.

Valmistava opetus

Valmistava opetus on tarkoitettu niille eri kieli- ja kulttuuritaustaisille lapsille, joilla on esiopetukseen riittämätön kielitaito tai lapsi on vasta muuttanut Suomeen (lapsi on ollut päiväkodissa alle vuoden). Valmistavaa opetusta annetaan lapsen esiopetusvuonna. Valmistavan opetuksen tavoitteena on edistää lapsen suomenkielen taitoa, kehitystä ja kotoutumista suomalaiseen kulttuuriin. Pääpaino on lapsen suomenkielen oppimisessa. Valmistava opetus antaa valmiuksia kouluun siirtymiseen. Opetus integroidaan aina kiinteästi esiopetukseen. Kieli- ja kulttuurikoordinaattori (Kieku) arvioi lapsen kielitaidon Kielireppu – materiaalin avulla mieuiten keväällä ennen esiopetusvuotta. Vanhemmille järjestetään kuulemistilaisuus ja he päättävät viime kä-

dessä lapsen osallistumisesta valmistavaan opetukseen. Valmistava opetus pitää sisällään esiopetuksen neljä tuntia ja viidennen ylimääräisen maksuttoman kielen oppimista tukevan tunnin. Leinelän päiväkodissa valmistavaa opetusta voidaan antaa ennen tai jälkeen esiopetusajan.

Valmistavan opetuksen lapselle laaditaan omat tavoitteet sekä sisältö viidennelle tunnille puoleksi vuodeksi kerrallaan. Lapsen suomenkielen taitoja ja kehitystä seurataan seurantalomakkeella (seurantalomake suomenkielentaidon seurantaan). Lapselle laaditaan vanhempien kanssa valmistavan opetuksen oppimissuunnitelma (Leops-lomake). Oppimissuunnitelman liitteeksi laaditaan lapsen kaksikielisyyden suunnitelma – lomake. Lapsen kielitaitoa arvioidaan kielitaidon tasojen kuvausasteikon avulla.

Valmistavaa opetusta määrittelevät Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2010, Vantaan esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet sekä Vantaan valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perusteet. Opetuksessa käytetään soveltavin osin Helsingin kaupungin päivähoidon Suomi toisena kielenä (S2) – suunnitelmaa sekä Monikulttuurinen varhaiskasvatus -pääkaupunkiseudun toimintamallia. Opetussuunnitelman mukainen vuosikello antaa toimintaohjeet valmistavan opetuksen etenemisestä. Leinelän päiväkotiiin on laadittu oma valmistavan opetuksen vuosikello ja vuosittain laaditaan valmistavan opetuksen yleiset tavoitteet ja sisältö.

5.6 Kehittävä työote ja arviointi

Leinelän henki kehittyy jatkuvassa vuoropuhelussa niin lasten, vanhempien kuin työntekijöiden kesken. Luomme kulttuuria, missä työstä sovitaan yhdessä, sopimuksiin palataan ja niitä parannetaan. On tärkeää suunnitella, dokumentoida ja arvioida työtä jatkuvasti.

Kehittäminen on pienten askelten ottamista yhdessä, sopimista ja sopimuksiin palaamista. Kehittäminen on myös rohkeutta ottaa puheeksi, arvioida ja muuttaa omaa toimintaa.

Leinelässä on sovitut rakenteet, joissa keskustelu mahdollistuu. Isossa työyhteisössä hyvä tiedonkulku on erityisen tärkeää.

1. Pidämme kerran viikossa talon yhteisen palaverin, jossa on edustaja jokaisesta lapsiryhmätiimistä.
2. Jokaisella lapsiryhmätiimillä on oma viikkotiimi kerran viikossa. Silloin sovituksi naapuritiimi hoitaa lapset ja jokainen tiimi saa aikaa keskustella ja työskennellä yhdessä.
3. Pidämme 2-4 työpöytää vuodessa, jolloin koko työyhteisö pääsee keskustelemaan työstä yhtä aikaa.
4. Pidämme yhden henkilöstön koulutus- ja kehittämispäivän vuodessa. Perheille, jotka järjestävät lapsensa hoidon tuolloin itse, hyvitetään hoitopäivä päivähoitomaksussa. Hoitoa tarvitsevat lapset hoidetaan alueen muissa toimintayksiköissä.

Leinelässä kaikilla työntekijöillä tulee olla riittävän samanlainen tapa toimia lasten kanssa. Siksi keskustelomme jatkuvasti tavoitteista, toimintatavoista ja pedagogiikasta. Teemme syksyisin kirjallisesti Leinelän toimintayksikön keskeisimmät tavoitteet ja toteuttamisperiaatteet. Ne lähetetään myös varhaiskasvatuspäällikölle. Niitä arvioidaan ja muokataan sekä vuoden vaihteessa että keväällä.

Jokainen lapsiryhmä tekee oman lapsiryhmänsä tavoitteet, tiimisopimuksen ja toimintaperiaatteet Leinelän yhteisten kirjallisten materiaalien ja lasten varhaiskasvatussuunnitelmien pohjalta. Jokaisen lapsiryhmän toiminta lähtee juuri sen lapsiryhmän lasten vahvuuksista ja tarpeista sekä vanhempien ajatuksista.

Henkilöstö käy päiväkodin johtajan kanssa vuosittain tiimikeskusteluja sekä henkilökohtaisen kehityskeskustelun. Siinä sovitaan jokaisen työntekijän osaamis- ja koulutussuunnitelmasta: mitä työntekijä voi antaa työyhteisölle ja mitä osaamista hän ja koko yksikkö tarvitsee.

Kysymme palautetta lapsilta, vanhemmilta ja yhteistyökumppaneilta vuosittain erilaisilla tavoilla: lapsilta voimme kysyä toiminnasta muun muassa hymy- ja surunaamojen avulla, perheiltä voimme kysyä sähköpos-

tilla risut ja ruusut, vanhempainillassa ja vanhempaintoimikunnassa voimme keskustella yhdessä Leinelän vahvuuksista ja kehittämisestä.

Palaute auttaa meitä parantamaan toimintaamme. Pyydämme vanhempia olemaan rohkeita ja kysymään ja antamaan palautetta suoraan lapsen kasvatushenkilöstölle tai päiväkodin johtajalle.

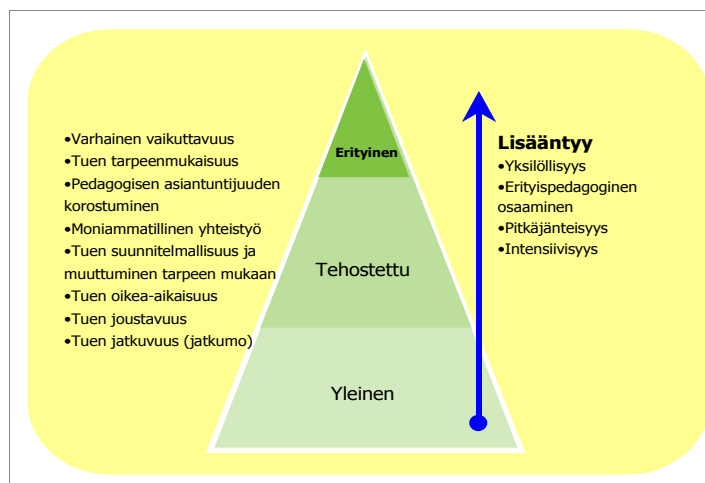
Leinelässä haluamme laittaa hyvän kiertämään, jaamme hyviä käytänteitä toisillemme ja pyrimme ottamaan niitä käyttöön joka lapsiryhmässä lasten tarpeiden mukaan.

6 Moninaisuus Leinelän varhaiskasvatuksessa

6.1 Kasvun ja oppimisen tuki

Jokainen lapsi tarvitsee kasvaessaan tukea.

Tarjoamme kaikille lapsille yleistä, ennaltaehkäisevää tukea. Lapsi voi saada myös tehostettua tai erityistä tukea. Kaikki tuki perustuu vahvalle luottamukselliselle kasvatuskumppanuudelle. Vanhemmat ovat lastensa ensisijaisia asiantuntijoita. Lisäksi tarvitsemme vahvan yhteistyöverkoston, yhdessä voimme auttaa parhaiten.

Vantaan kasvun ja oppimisen tuen linjaukset varhaiskasvatuksessa

YLEINEN TUKI

Yleinen tuki on vahvaa peruspedagogiikkaa arjessa, missä havainnoimme ja dokumentoimme lapsiryhmän ja yksittäisen lapsen kehitystä. Muokkaamme oppimisympäristöä lapsen kehitystä tukevaksi. Toimimme pienryhmissä, käytämme kuvia ja viittomia arjen tukena. Lapselle on tärkeää selkeä struktuuri, päivittäin samana toistuva päiväjärjestys ja toimintatavat.

Päivittäisissä kohtaamisissa perheen kanssa keskustelemme lapsen vahvuuksista ja mahdollisista tuen tarpeista. Jos perheellä tai kasvattajilla herää huoli lapsensa kehityksestä, mietimme yhdessä miten edetä. Monesti lapsen tuen tarve lapsiryhmässä ei näy kotioloissa.

Työntekijät ja vanhemmat voivat keskustella konsultoivan erityislastentarhanopettajan kanssa. Muita yhteistyökumppaneita ovat neuvola, puhe- ja toimintaterapeutti, perheneuvola, psykologi ja lastensuojelu.

Tärkeä yhteistyökumppanimme on neuvola. 4-vuotiaille lapsille tehdään laaja hyvinvointitarkastus (Hyve), mutta teemme yhteistyötä neuvolan kanssa tarvittaessa kaikkien lasten asioissa.

Jos lapsi ohjataan tutkimuksiin, teemme yhteistyötä perheen ja tutkivien tahojen kanssa. Perheen luvalla toimitamme tutkiville tahoille kuvauksen lapsesta päivähoidossa.

Saamme tutkivilta tahoilta arvokasta tietoa, miten tukea lasta päiväkodissa. Kuntouttava taho, esimerkiksi puheterapeutti, voi tulla myös päiväkotiin lapsen luo.

Mietitimme konsultoivan erityislastentarhanopettajan (kelton) ja perheen kanssa, onko lapsella tarvetta tehostettuun tukeen, apuna tutkivien tahojen lausunnot ja kasvattajien havainnot lapsesta.

TEHOSTETTU, RAKENTEELLINEN TUKI PÄIVÄKODISSA;

1. avustajapalvelu
 - avustaja yhdelle lapselle
 - avustaja 2-4 lapselle, avustaja toimii useamman lapsen avustajana samassa lapsiryhmässä
 - avustaja 3-6 lapselle, lapset voivat olla eri lapsiryhmissä ja avustajapalvelu jaetaan päivän aikana sovitusti eri ryhmiin
2. pienennetty ryhmä: yhteensä 14–16 lasta, joista 2-4 kasvun ja oppimisen tehostetun tuen lapsia, henkilöstössä 2 lastentarhanopettajaa ja 1 lastenhoitaja
3. resurssilastentarhanopettajan tuki, heitä sovituiissa päiväkodeissa
4. integroidut ryhmät joita on vain muutamissa päiväkodeissa
5. erityisryhmät

Mikäli tehostettua tukea tarvitaan, niin asia viedään alueen kasvun ja oppimisen tuen työryhmään (AKOT) ja varhaiskasvatuspäällikön päätettäväksi.

Perheen, kelton ja tutkivien tahojen kanssa tehdään lapselle varhaiskasvatussuunnitelman tai lapsen esiopetussuunnitelman liitteeksi tehostetun tuen suunnitelma.

Tehostetun tuen suunnitelmaa arvioidaan määrätyin välein (yleensä syksyllä, alkuvuodesta ja keväällä) sekä aina tarvittaessa, yhdessä perheen, tutkivien tahojen ja kelton kanssa.

ERITYINEN TUKI

Erityistä tukea haetaan, jos kysymyksessä ovat pääsääntöisesti vaikeasti monivammaiset, kehitysvammaiset lapset ja pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevat lapset.

Työtämme ohjaa Vantaan kasvun ja oppimisen tuen linjaukset – raportti.

6.2 Kieli- ja kulttuuritietoinen varhaiskasvatus

Kieli- ja kulttuuritietoinen varhaiskasvatus on tärkeää, se auttaa kotoutumaan suomeen tulevia sekä rikastuttaa ja kansainvälistää meitä kaikkia.

Leinelässä on lapsia, jotka puhuvat äidinkielenään jotain muuta kuin suomea. Meidän tehtävämme on hyvän hoidon, kasvatuksen ja opetuksen lisäksi tarjota heille suomi toisena kielenä – opetusta. On rikkaus tutustua erilaisiin kulttuureihin ja kieliin.

Ennen lapsen aloitusta päivähoidossa pidämme perheen kanssa aloituskeskustelun tarvittaessa tulkin avustuksella. Aloituskeskustelussa käymme perheen kanssa läpi ”Lapsi kotiloissa” – lomakkeen sekä ”Alkukeskustelu monikielisten ja – kulttuuristen lasten vanhempien kanssa” – liitteen. Perheen kanssa sovitaan keskustelussa lapsen osallistumisesta suomalaisten juhlapäivien viettoon, ruokailuun liittyvistä asioista sekä oman kulttuurin tärkeistä juhlapäivistä ja tavoista.

Jokaisella muuta kieltä kuin suomea äidinkielenään puhuvalla on oikeus suomi toisena kielenä opetukseen (S2). Kielen opetus on suunnitelmallista, tavoitteellista ja toiminnallista arjessa ja mahdollisissa S2 - pienryhmissä tapahtuvaa toimintaa. Kasvattajat rohkaisevat eri kieli- ja kulttuuritaustaisia lapsia vuorovaikutukseen muiden lasten ja kasvattajien kanssa yhteisen kielen puuttumisesta tai vähäisyydestä huolimatta. Lapsi saa tuntea itsensä ryhmän jäseneksi ja voi kertoa asioista omalla kielellään, eleillä sekä kehonkielellä, vaikka yhteistä kieltä ei juuri olisikaan. Suomi toisena kielenä opetus on pieniä arjen tilanteita, pelejä, lauluja, loruja ja leikkejä, esineiden ja asioiden nimeämistä, käsitteiden avaamista, päiväkodin arjen omaksumista ja sanoittamista, rikasta ja monipuolista hyvää suomen kieltä sekä aktiivista vuorovaikutusta lapsen ja kasvattajan välillä. Kuvien käyttö, piirtäminen, tukiviittomat ja muut puheen ymmärtämistä ja tuottamista tukevat menetelmät auttavat lasta toimimaan arjessa ja ilmaisemaan itseään.

Lapselle laaditaan kaksikielisyyden suunnitelma ("Suomi toisena kielenä varhaiskasvatuksessa" -lomake) ja kielen kehitystä seurataan ("Seurantalomake suomen kielen taidon seurantaan monikielisille lapsille") vähintään puolivuosittain, tarvittaessa useammin. Kaksikielisen lapsen suomenkielen tavoitteiden laadinnassa apuna käytetään kielitaidon tasojen kuvausasteikkoa (esim. alkeiskielitaito, peruskielitaito). Keskustelemme vanhempien kanssa oman äidinkielen ja kulttuurin merkityksestä, joka on oleellinen osa lapsen identiteetin kehittymistä. Hyvä oman äidinkielen osaaminen toimii suomenkielen oppimisen perustana.

Käytämme suomi toisena kielenä opetuksen tukena esimerkiksi

"Pääkaupunkiseudun Suomi toisena kielenä opetus varhaiskasvatuksessa"-julkaisua ja "Monikulttuurinen varhaiskasvatus – toimintamalli ja työmenetelmä" -julkaisua. Lisäksi tukenamme toimii Vantaan kieli- ja kulttuurikoordinaattori.

Ideita Leinelästä

Leinelän päiväkodissa vietetään YK:n päivää, jossa tutustutaan kaikkien päiväkodin lasten kulttuureihin ja kieliin. Päiväkodissa tutustumme eri kulttuureihin tekemällä lippuseinän, josta löytyy tietoa eri maista. Ky-symme vanhemmilta miten heidän äidinkielellään toivotetaan "Hyvää huomenta!" ja teemme seinälle kylttejä toivotuksista eri kielillä. Kyselemme vanhemmilta sanoja ja lauseita lapsen äidinkielellä, voimme toistella sanoja lapsen kanssa lapsen turvallisuuden tunnetta lisäten. Teemme näyttelyn eri kulttuureista ja pyydämme tähän vanhempien apua. Opettelemme lauluja eri kielillä. Hankimme kirjoja ja äänitteitä eri kielillä. Otamme päiväkotiiin eri äidinkieliä harjoittelijoita ja opiskelijoita, jotka voivat tukea myös lasten äidinkieltä. Päiväkodeissa työskentelee koulutettuja työntekijöitä, joilla äidinkieli voi olla muu kuin suomi.

7 Hyvinvointityö ja oppilashuolto

7.1 Hyvinvointityö

Lasten hyvinvointityö tarkoittaa keskustelua Leinelän yhteisistä pelisäännöistä ja siitä, mitä pidämme tärkeänä. Keskustelemme, millainen on lapsen hyvä päivä ja miten tuemme sitä yhteisillä linjauksilla ja toimintatavoilla.

Leinelässä kokoontuu kaksi kertaa vuodessa hyvinvointiryhmä Hyry, johon osallistuu kasvattaja jokaisesta lapsiryhmästä, konsultoiva erityislastentarhanopettaja ja päiväkodin johtaja. Tapaamiseen voidaan kutsua myös muita yhteistyökumppaneita tarvittaessa, esimerkiksi neuvolan terveydenhoitaja. Hyry-ryhmässä käymme läpi kaikkien alle 6-vuotiaiden lasten tilanteen, kartoitamme yhdessä lasten vahvuuksia ja kasvun ja oppimisen tuen tarpeita. Kokonaiskuva auttaa jatkotyöskentelyssä lasten ja perheiden kanssa. Perheiden hyvinvointia voimme tukea luomalla luottamukselliset suhteet ja kuuntelemalla heitä. Tarvittaessa osaamme ohjata perheitä erilaisten tukipalveluiden pariin.

Työntekijöiden hyvinvointi syntyy laadukkaana perustyn äärellä. Kun onnistumme ja teemme hyvää työtä, niin voimme myös hyvin. Yhdessä toimiva, toisiaan auttava, puheeksi ottava, uutta oppiva työyhteisö voi hyvin.

7.2 Esiopetuksen oppilashuolto

Esiopetuksen oppilashuolto on osa varhaiskasvatuksen hyvinvointityötä. Se on moniammatillista yhteistyötä, varhaista tukemista ja puuttumista joka päivä.

Leinelässä oppilashuoltoryhmä kokoontuu kaksi kertaa vuodessa, syksyllä ja keväällä. Kokoontumisesta tiedotetaan vanhempia ja vanhempi voi halutessaan osallistua oppilashuoltoryhmään siltä osin kuin hänen lastaan koskevia asioita käsitellään. Muut oppilashuoltoryhmän jäsenet ovat lapsiryhmän lastentarhanopettaja, konsultoiva erityislastentarhanopettaja, neuvolan terveydenhoitaja, päiväkodin johtaja sekä muut mahdolliset yhteistyötahot (esim. lapsen puheterapeutti).

Syksyn tapaamisessa käymme läpi kaikkien esiopetusikäisten lasten tuen tarpeet. Kevään tapaamisessa arvioimme menneitä kautta ja keskustelemme kouluun siirtymiseen liittyvistä asioista. Jos vanhempi ei ole paikalla, niin lapsen oma lastentarhanopettaja kertoo vanhemmalle, mitä asioita hänen lapsestaan käsiteltiin.

7.3 Kiusaamisen ehkäisy-suunnitelma

"Noi pojat nauraa ku ne kiusas tota tyttöä. Koira ja kissa seuras tota tyttöä, joka on surullinen. Aurinko on surullinen ku pojat kiusas tyttöä. Tyttö menee kotiin. Sit se syö ja menee levolle. Sit ulos ja näkee ne pojat ja piiloutuu nurkkaan. Sit ku pojat kävelee ohi ni tyttö menee kauppaan ostaa ruokaa. Sit se menee kauppaan ostaa ruokaa. Sit se menee kotiin ja ne syö äitin kanssa."
- Tyttö 6v. -

Suunnitelman tavoite

Jokaisella lapsella on oikeus turvalliseen päiväkotipäivään, johon osana kuuluvat myös psyykinen ja fyysinen turvallisuus. Leinelässä jokainen lapsi on yksilö ryhmässä. Lapsen itsetunto rakentuu muiden kanssa toimiessa ja opetlemme hyväksymään erilaisuutta. Kiusaamisen ehkäisytyö tarkoittaa mm. sosiaalisten ja emotionaalisten taitojen harjoittamista, kuten pettymysten sietämistä, kaverisuhteiden luomista ja itseilmaisun harjoittelua.

Leinelän näkemys kiusaamisesta

Kiusaaminen on tahallista, tietoista ja yhä uudestaan toistuvaa toimintaa. Kiusaaminen on kuitenkin yksilöllinen kokemus, jolloin tahatonkin teko voi tuntua toisesta kiusaamiselta. Kaikki riidat ja erimielisyydet eivät ole

kiusaamista. Kiusaaminen voi olla joko suoraa tai epäsuoraa. Epäsuora kiusaaminen ilmenee eleinä ja ilmeinä sekä vaikkapa leikin roolivalinnoissa. Kiusaamistilanteet tulee aina selvittää aikuisen johdolla ja asia käsitellään asianosaisten kanssa. Kiusaamistilanteista kerrotaan vanhemmille ja vanhempien näkökanta otetaan huomioon asian mahdollisen jatkotyöskentelyn suhteen.

Fyysinen kiusaaminen voi olla esimerkiksi tönimistä, lelun nappaamista käsistä, puremista, nipistelyä, lyömistä, tavaroiden heittäminen päälle ja potkimista. Psyykinen ja sosiaalinen kiusaaminen taas voi olla esimerkiksi nimittelyä, lällättelyä, kuiskuttelua, toisen päälle puhumista, ärsyttämistä, määräämistä, leikistä pois jättämistä ja ei mieluista roolin antamista leikissä.

Miten kiusaamista ehkäistään Leinelässä?

Aikuisten tehtävä on olla herkkävaistoisia ja tarkkaavaisia. Koko henkilökunta osallistuu kiusaamisen ehkäisyyn, sillä minkäänlaista kiusaamista ei Leinelässä hyväksytä!

Kiusaamista voidaan ehkäistä muun muassa yhteisillä pelisäännöillä, ennakoidulla ja hyvällä toiminnan suunnittelulla:

- turvallisen ympäristön ja myönteisen me-hengen luominen
- toimiminen pienryhmissä
- aikuisen läsnäolo ja havainnointi erityisesti leikkitalanteissa
- erilaisten keinojen ja materiaalien käyttö toiminnassa lasten kanssa (tunteiden tunnistaminen, hieronta, draamaharjoitukset, sadut, yhteisleikit, tunnekortit, hyvät tavat ja eettinen kasvatus)

Kiusaamisen puuttumisen keinoja Leinelässä

- puuttuminen heti
- aina aikuisen tehtävä; aikalisä, rauhoittuminen ja sen jälkeen tilanteen selvittely loppuun asti
- sekä kiusatun että kiusaajan kuuleminen, tilanteen selvittely
- anteeksipyyttäminen erilaisin keinoin
- tiedottaminen niille vanhemmille joiden lapsia tilanne koskee, vanhempien mukaan ottaminen selvittelyyn tarvittaessa
- leikkitalanteissa aikuinen mukana, ohjaa lapsia kiinnostaviin, mieleisiin tekemisiin
- aikuinen mallina miten olemme toisten kanssa ja miten selvitämme tilanteita
- apuna tarvittaessa konsultoiva erityislastentarhanopettaja, neuvola, psykologi, perheneuvola

8 Kumppanuudet ja yhteistyöverkostot

Kumppanuudet ja erilaiset verkostot ovat tulleet yhä tärkeämmäksi työssämme lasten kanssa. Yhdessä olemme aina enemmän kuin yksin.

8.1 Varhaiskasvatuksen ja lastenneuvolan yhteistyö

Teemme yhteistyötä neuvolan kanssa jokaisen lapsen kohdalla. Jos perheellä tai meillä herää huoli lapsen kasvusta tai kehityksestä, niin neuvola on luonnollinen yhteistyökumppani. Vanhempien luvalla olemme yhteydessä neuvolan terveydenhoitajaan tai lähetämme neuvolatarkastuksen tueksi lapsesta kuvauksen, johon kirjaamme lapsen vahvuudet ja tuen tarpeet, jotka näkyvät erityisesti ryhmätoiminnassa päiväkodissa. Valta-kunnallinen Hyve-malli toteutuu lapsen täyttäessä neljä vuotta. Silloin lapselle tehdään laaja hyvinvointitarkastus, johon kuuluu lapsen havainnointi monipuolisesti päiväkodissa sekä perhekeskustelu päiväkodissa ja neuvolassa.

Perhe voi saada tukea psykologilta, puheterapeutilta ja toimintaterapeutilta. Neuvolan perhetyö voi auttaa matalalla kynnyksellä eri elämänvaiheissa olevia perheitä.

Neuvolan terveydenhoitaja voi olla mukana vuosittain keskusteluissa päiväkodin hyvinvointityöryhmässä, jossa alle 6-vuotiaiden tilanne kartoitetaan ja oppilashuoltotyöryhmässä, jossa esiopetusikäisten tilanne kartoitetaan.

8.2 Esiopetuksesta kouluun

Siirtyminen esiopetuksesta kouluun on iso muutos lapsen ja perheen elämässä. Leinelän päiväkodissa teemme yhteistyötä lähikoulujen kanssa riippuen siitä, mihin kouluun lapset menevät. Lähiyhteistyötä teemme Ilolan koulun kanssa. Leinelän esiopetuksessa olevat lapset käyvät vierailulla Ilolan koululla ja luokka voi käydä vierailulla Leinelässä.

Yhteistyömuodoista sovitaan alkusyksyisin tapaamisessa luokanopettajien ja esiopettajien kesken. Tapaamisessa sovitaan yhteistyöluokka sekä yhteistyötapahtumat esiopetusvuodelle. Kouluyhteistyöllä pyritään määrittämään lapsen kynnystä siirtyä esiopetuksesta kouluun. Jokaisesta lapsesta täytetään keväällä esiopetuksesta kouluun – tiedonsiirtolomake (Esko) yhteistyössä vanhempien kanssa. Esko- tiedonsiirtolomakkeella välitetään lapsen tulevalle koululle ja opettajalle tietoa tulevasta koululaisesta: kiinnostuksen kohteista, sosiaalisista taidoista, oppimistaidoista sekä mahdollisista tuen tarpeista. Kasvun ja oppimisen tukea tarvitsevat lapset ohjautuvat joko Sujuvasti kouluun – prosessiin tai heidän koulunkäynnin aloituksessa tarvitsemansa tuki suunnitellaan yhteistyössä huoltajien ja koulun kanssa tehostettuna EsKo – tiedonsiirtona.

Tiedonsiirrollisen yhteistyön ohella päiväkodin ja koulun välinen toiminnallinen yhteistyö on merkityksellistä. Lasten mahdollisuudet tutustua koulun toimintakulttuuriin esiopetusvuonna tukevat eheää oppimispolkua ja joustavaa nivelvaihetta lasten siirtyessä kouluun.

8.3 Muut lasten kehitystä, kasvatusta, opetusta ja vanhemmuutta tukevat kumppanit

Perheen päivähoitotarpeen muuttuessa esimerkiksi vanhemman jäädessä kotiin, lapsi voi jäädä päiväkodista hoitopaikkatatuille, josta hänellä on oikeus palata samaan päiväkotiin hoidon tarpeen aktivoituessa. Perheet voivat käyttää alueen muita palveluja, esimerkiksi varhaiskasvatuksen kerhoja, avoimen päiväkodin palveluja ja asukaspuisto-toimintaa. Päiväkodissa voi olla myös osapäivähoidossa, mikäli kokopäivähoidon tarvetta ei ole.

Muita yhteistyökumppaneitamme voivat olla Vantaan kaupungin kotipalvelu, lastensuojelu, Perheneuvola, Mannerheimin lastensuojeluliitto, Vantaan kulttuuri- ja liikuntapalvelut, Vantaan seurakunta, Vantaan luontokoulu, urheiluseurat, partio ja monet muut toimijat.

Tärkeintä on, että meillä on tietoisuus toisistamme ja osaamme ohjata perheitä erilaisten palveluiden piiriin.

Leinelän Laulu

käännös A. Barablina
musiikki ja sanat L. Heikkinen

1. Talot nousi mäen päälle
kauniit ja värikkäät,
sekä iso päiväkoti,
tuli uudet asukkaat.

Heinätupsu auringossa
kimaltelee kauniisti,
tulijoita tervehtii.

Joka talon taideportti,
penkki tuoksuu tervalta,
Metsähengen leikkipuistossa on
kiva leikkiä.

Kuka löytää sen puun kolon,
jossa asuu haltija -
se on meidän Leinelä!

2. Kaikki ympärillä kasvaa,
uudet talot nousee vaan,
leikkipuistoon tulee toiset
lapset kohta leikkimään.

Päivät kiertää kehärataa
vie meidät maailmaan,
illaks` kotiin palataan.

Syksy tulee päiväkotiin,
värit vaihtuu tiheään.
Ja kun lumi tulee maahaan
päästään kaikki hiihtämään.

Paikka kasvaa meidän mukaan,
talot loistaa värejään -
se on meidän Leinelä!

Kertosäe. Leinelä – taidemaailma,
Leinelä – linnun laulua.
Leinelä – en asuis` muualla!
Kotini on Leinelä!

Leinelä 12.8.2013

Vantaa

Sivistystoimi
Leinelän varhaiskasvatuksen toimintayksikkö
Metsäkeijunkuja 2, 01340 Vantaa
Puh: 09-83923262